

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

28 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători.

Liliana Catan și Ion Guzun

cu participarea:

procurorului

Sergiu Crijanovschi

avocatului

Andrei Belousov

a judecat, în ședință publică recursul declarat de șeful penitenciarului nr.13, Vitalie Munteanu împotriva încheierii Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 decembrie 2014, privind aplicarea amenzii judiciare de 25 unități convenționale – 500 lei, în privința acestuia.

Procedura de citare a fost executată.

Recurentul a solicitat admiterea recursului în sensul declarat.

Avocatul și procurorul au solicitat admiterea recursului în sensul declarat.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,-

C O N S T A T Ă :

1. Prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 decembrie 2014 șeful penitenciarului nr.13, Vitalie Munteanu a fost sancționat cu amenda judiciară în mărime de 25 unități convenționale, ceea ce constituie 500 lei.

1.1. Instanța și-a argumentat soluția prin faptul că, Șeful Penitenciarului nr. 13, mun. Chișinău, Vitalie Munteanu nu a luat măsurile necesare pentru îndeplinirea cerințelor Judecătorului Curții de Apel Chișinău în vederea aducerii condamnatei Leonova Angela în ședința instanței de recurs pentru 02.12.2014 orele 11.00, în legătură cu ce a fost tergiversată examinarea recursului, fiind dispusă amânarea examinării cauzei.

Instanța a reiterat că, conform cererii condamnatei anexate la dosar (f. d. 22), Leonova Angela a refuzat repetat să se prezinte în judecată pe motiv că se simte rău, însă potrivit procesului-verbal de refuz al deținutului pentru deplasare la judecată din 02.12.2014 (f. d. 23), medicul de serviciu al P- 13 a concluzionat că, condamnată

Leonova Angela poate participa la ședința de judecată neavînd careva contraindicații pentru deplasare, astfel, nu era nici un impediment de a o escorta pe condamnată în instanță. Prin urmare, Colegiul penal a considerat că, răspunderea pentru ne reprezentarea condamnatei Leonova Angela, pentru escortarea ei de către colaboratorii Batalionului de escortă în ședința Curții de Apel Chișinău pentru 02.12.2014 orele 11.00, îi revine Șefului penitenciarului nr. 13, mun. Chișinău, Vitalie Munteanu.

Colegiul penal a considerat nefondate argumentele administrației Penitenciarului nr. 13, mun. Chișinău, indicate în procesul-verbal de refuz al deținutului pentru deplasare la judecată din 02.12.2014 (f. d. 23), precum că administrația penitenciarului nr. 13, mun. Chișinău înaintează demers cu privire la aducerea forțată a condamnatei Leonova Angela în ședința de judecată, făcînd trimitere la prevederile art. 321 alin.(5) Cod Procedură Penală, or, aceste prevederi legale nu au relevanță în cazurile aducerii persoanelor arestate și deținute în penitenciar, ci se referă doar în cazul persoanei aflate în stare de libertate în cazul cînd această persoană refuză să se prezinte în instanța de judecată sau la organul de urmărire penală, și nu în cazul cînd persoana se află în custodia statului.

Aceste concluzii ale Colegiul penal au reieșit din conținutul prevederilor art. 321 alin.(5) Cod Procedură Penală, conform cărora:

„Instanța, în cazul ne reprezentării nemotivate a inculpatului la judecarea cauzei, este în drept să dispună aducerea silită a inculpatului și să-i aplice o măsură preventivă sau să o înlocuiască cu o altă măsură care va asigura prezentarea lui în instanță, iar la demersul procurorului, să dispună anunțarea inculpatului în căutare. Încheierea privind anunțarea inculpatului în căutare se execută de către organele afacerilor interne.

Din conținutul acestor prevederi legale, instanța a rezultat că aducerea forțată a inculpatului poate fi dispusă atunci cînd *în privința lui nu este dispusă măsura arestului preventiv, ci o altă măsură, și această persoană nu se află arestată în Penitenciar și doar în acest caz, instanța de judecată poate dispune: aducerea silită a inculpatului și să-i aplice o măsură preventivă sau să o înlocuiască cu o altă măsură care va asigura prezentarea lui în instanță.*

Astfel, Colegiul penal a considerat că în cazul în care persoana se află în penitenciar, fiind arestată, anume cerința judecătorului de a escorta inculpatul arestat sau condamnatul arestat, cum este cea anexată la f. d. 19, și pe care a primit-o, din timp, administrația Penitenciarului n. 13, este documentul, în baza căruia aceste persoane sunt escortate din Penitenciar în ședințele de judecată din incinta instanțelor de fond, recurs sau apel, nefiind necesară o dublare a acesteia, prin adoptarea unei încheieri cu privire la aducerea silită a acestor persoane în ședințele de judecată din incinta instanțelor de fond, recurs sau apel.

2. Nefiind de acord cu încheierea nominalizată șeful penitenciarului nr.13, Vitalie Munteanu, a atacat-o cu recurs, prin care solicită casarea acesteia, invocînd că:

- participarea sau refuzul condamnaților de a participa în ședința de judecată, este un drept alternativ de care s-a folosit Leonova Angela la data de 18.11.2014 și 02.12.2014;

- asigurarea de către colaboratorii penitenciarului a prezenței în incinta Curții de Apel a deținuților, după cum este menționat în încheiere, prezumă aplicarea față de ei a forței fizice, în lipsa unei încheieri de aducere silită emisă de către instanță în conformitate cu art. 197 și 199 Cod de procedură penală, fapt care ar duce la încălcarea drepturilor omului și legislației execuțional penale;

- acțiunile administrației penitenciarului, nu se încadrează în prevederile alin.4) art.201 Cod de procedură penală, neavând calitatea procesuală, cu atât mai mult, amenda judiciară, a fost aplicată în absența recurentului, lipsindu-l de dreptul de a face explicații în apărare, mai mult ca atât, chestiunea a fost examinată într-o cauză necunoscută, fără participarea procurorului, avocatului și altor părți la proces.

3. Judecând recursul pe baza materialelor din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta este pasibil admiterii din următoarele considerente.

Conform art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs hotărârile penale pentru care legea prevede această cale de atac. Potrivit art. 201 alin. (8) Cod de procedură penală, încheierea instanței de judecată privind aplicarea amenzii judiciare poate fi atacată separat cu recurs.*

În corespundere cu art. 444 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanță, inclusiv și în cazul când hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit art. 201 alin. (4) pct.1) Cod de procedură penală, *„amenda judiciară este o sancțiune bănească aplicată de către instanța de judecată persoanei care a comis o abatere în cursul procesului penal. Se sancționează cu amendă judiciară neîndeplinirea de către orice persoană prezentă la ședința de judecată a măsurilor luate de către președintele ședinței în conformitate cu cerințele art.334”* .

Această prevedere legală ține de Titlul V, Capitolul III „Alte măsuri procesuale de constrângere” din Partea Generală a Codului de procedură penală.

Colegiul, reieșind din cele menționate și din motivele recursului, ajunge la concluzia că:

- **în primul rând**, instanța de apel, contrar principiilor generale ale procesului penal, în vederea asigurării tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei amendate, a aplicat amenda în absența șefului penitenciarului nr.13, Vitalie Munteanu.

- **în al doilea rând**, aducerea silită a inculpatului în fața instanței, se efectuează când acesta nu se află în custodia statului, or art. 197 alin.(2) Cod de procedură penală stipulează: *în cazurile prevăzute de prezentul cod, organul de urmărire penală sau instanța de judecată este în drept să aplice față de partea vătămată, martor, precum și față de alte persoane participante la proces următoarele măsuri procesuale de constrângere:*

- 1) obligarea de a se prezenta;
- 2) aducerea silită;
- 3) amenda judiciară (se aplică doar de către instanță).

Iar art.199 Cod de procedură penală, stipulează expres că:

(1) *Aducerea silită constă în aducerea forțată a persoanei la organul de urmărire penală sau la instanță în cazul în care aceasta, fiind citată, în modul stabilit de lege, nu s-a prezentat fără motive întemeiate și nu a informat organul care a citat-o despre imposibilitatea prezentării sale, iar prezența ei era necesară.*

(2) *Poate fi supusă aducerii silite numai persoana participantă la proces, pentru care este obligatorie citarea organului de urmărire penală sau instanței, și care:*

- 1) se eschivează de la primirea citației;
- 2) se ascunde de organul de urmărire penală sau de instanță;
- 3) nu are loc permanent de trai.

- **în al treilea rând**, conform materialelor cauzei, inculpata la 02.12.2014 a refuzat escortarea sa în fața instanței, indiferent de faptul că potrivit procesului verbal de refuz al deținutului pentru deplasarea sa la judecată din 02.12.2014, conform datelor medicale putea participa la ședința de judecată, iar aducerea silită în lipsa unei încheieri, a fost imposibilă, de fapt și inaplicabilă;

- **în al patrulea rând**, acțiunile administrației penitenciarului nu se încadrează în prevederile alin.(4) art.201 Cod de procedură penală, care prevede abaterile pentru care se aplică amenda judiciară, or prezentarea și participarea la ședințele de judecată, este o obligație a participanților la proces (în cazul dat a condamnatei Leonova), iar printre participanții la proces enumerați la articolul menționat nu se regăsește administrația penitenciarului.

Împrejurările nominalizate denotă cu certitudine, că încheierea atacată nu cuprinde motivele prevăzute de lege pe care se bazează soluția, adică este una neîntemeiată.

Mai mult, instanța nu și-a axat soluția de sancționare a recurentului cu amendă judiciară pe nici un temei de drept din numărul celor stipulate în art. 201 alin. (4) Cod de procedură penală care prevăd în mod expres categoria de abateri în sensul vizat.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța îl admite, casînd hotărîrea integral, în cazul în care ea este neîntemeiată.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța menționată, constituie erori de drept prescrise în art. 444 alin. (1) pct. 6) Cod

de procedură penală, se impune soluția admiterii recursului de pe rol și casării integrale a încheierii contestate, ca fiind una neîntemeiată legal.

Prin urmare, Colegiul penal ajunge la concluzia că recursul urmează a fi admis, cu casarea încheierii atacate și încetarea procesului.

4. Pentru aceste motive, în conformitate cu art. 447 - 449 al. (1) pct. 2) lit. „a” Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

DECIDE:

Admite recursul declarat de șeful penitenciarului nr.13, Vitalie Munteanu, casează încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 decembrie 2014, privind aplicarea amenzii judiciare de 25 unități convenționale – 500 lei, în privința acestuia, ca neîntemeiată, cu încetarea procedurii pe cauză.

Decizia este irevocabilă.

Decizia publicată la 05 mai 2014.

Președinte

Nicoale Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun